

LLICENCIATURA DE CRIMINOLOGIA

CURS 2007-2008

(VALIDAT PER AL CURS 2008/09)

DRET PENAL JUVENIL

PROF. CINTA VIZCARRO

1. OBJECTIUS DE L'ASSIGNATURA:

- Estudiar els models d'intervenció amb menors infractors
- Analitzar la normativa vigent en aquesta matèria
- Conèixer les actuacions que es duen a terme en aquest àmbit
- Adquirir eines d'intervenció en justícia juvenil.

- **COMPETÈNCIES DE L'ASSIGNATURA:**

- Comprendre els textos sobre justícia juvenil, tant a nivell internacional com estatal
- Identificar els principis normatius de la justícia juvenil amb els diferents models d'intervenció
- Elaborar un informe d'assessorament tècnic a la instància judicial
- Fer una proposta d'intervenció educativa

3. PROGRAMA

Mòdul 1

Principis polític-criminals i dogmàtics del sistema penal de menors

1.1 Tendències polític-criminals

1.2 Models d'intervenció

Mòdul 2

Les distintes normatives que regulen la justícia juvenil en l'àmbit europeu: sistemes legislatius

Mòdul 3

Normativa internacional

3.1 Convenció de drets del nen

3.2 Recomanacions internacionals

Mòdul 4

Les característiques de l'adolescència

4.1 Característiques personals

4.2 Trets familiars

4.3 Perspectives de l'entorn

Mòdul 5

Principis substantius i processals de la Llei orgànica 5/2000 reguladora de la responsabilitat penal dels menors

5.1 Principis substantius

5.2 Principis processals

5.3 Principis relatius a l'execució de les mesures

5.4 Principis relatius a la responsabilitat civil

Mòdul 6

Les mesures previstes en la Llei

6.1 Tipologia

6.2 Regles d'aplicació

Mòdul 7

El procediment de la Llei

7.1 La instrucció

7.2 La fase intermitja i el judici oral

7.3 La sentència

Mòdul 8

La víctima en el procés penal de menors

8.1 Antecedents i posicionament actual

8.2 Especificitats del procés de mediació

8.3 La responsabilitat civil

Mòdul 9

Les alternatives al procediment penal juvenil

- 9.1 Les actuacions des de l'àmbit de la protecció de menors
- 9.2 La correcció en l'àmbit educatiu i familiar
- 9.3 El sobreseïment per la conciliació o la reparació a la víctima

Mòdul 10

La mediació en la justícia juvenil

- 10.1 Concepte i rol dels professionals que intervenen
- 10.2 Característiques de les infraccions penals i de la població atesa
- 10.3 El procés de mediació
- 10.4 Els acords de mediació

Mòdul 11

L'execució de les mesures: les mesures en medi obert

- 11.1 Concepte i rol dels professionals que intervenen
- 11.2 Característiques de les infraccions penals i de la població atesa
- 11.3 La metodologia d'intervenció

Mòdul 12

L'execució de les mesures: les mesures en règim d'internament

- 12.1 Concepte i rol dels professionals que intervenen
- 12.2 Característiques de les infraccions penals i de la població atesa
- 12.3 La metodologia d'intervenció

4. SISTEMA DOCENT I AVALUACIÓ

Sistema docent

Cada setmana es treballarà a classe un dels temes del programa. La sessió estarà dividida en dues parts. La primera consistirà en la exposició teòrica per part de la professora. En la segona part, es debatrà en base als temes que creguin de més interès de la temàtica de cada sessió.

Sistema d'avaluació

El sistema es basa en la avaluació continuada d'acord a les següents activitats:

1. Deu dies després de treballar el Mòdul 2 s'haurà d'entregar un treball sobre la comparativa entre el contingut de les distintes normatives treballades en l'àmbit europeu en aquesta matèria.

La puntuació d'aquest treball serà d'un màxim de tres punts sobre la nota final.

El temps de treball assignat per aquesta tasca és de 10 hores.

2. El nivell de participació dels alumnes a les classes. Cal tenir en compte que l'assistència a classe és obligatòria i que l'alumne no podrà ser avaluat si no ha assistit al 70% de les classes.

La puntuació d'aquest apartat serà d'un màxim de tres punts sobre la nota final.

El temps de treball assignat per a la preparació d'aquesta tasca és de 20 hores.

3. Al finalitzar l'assignatura hi haurà un exercici sobre un cas pràctic en el que s'hauran d'analitzar les característiques d'un menor que ha fet una infracció penal i fer la proposta de la mesura més adequada.

La data de lliurament del treball serà la de l'examen final de l'assignatura.

La puntuació d'aquest treball serà d'un màxim de quatre punts sobre la nota final.

El temps de treball assignat per aquesta tasca és de 10 hores.

5. TUTORIES

Les tutories de l'assignatura seran els divendres de les 18.30 a les 19.30. Cada alumne haurà de fer obligatoriament 3 hores de tutories durant el curs.

6. BIBLIOGRAFIA

6.1 Lectura obligatòria

Convenció dels drets dels nens i de les nenes de la Nacions Unides
Llei 5/2000, reguladora de la responsabilitat penal dels menors
Real decret 1774/2004, sobre el Reglament de la Llei 5/2000, reguladora de la responsabilitat penal dels menors

6.2 Lectura adicional

Albercht, Peter-Alexis
El Derecho penal de menores
Barcelona, 1990: El Sistema penal

Rechea Alberola, Cristina
El reto de la nueva justicia de menores
Málaga, 2000: Boletín criminológico del Instituto Andaluz Interuniversitario de Criminología núm. 47

Bueno Arús, Francisco
Líneas fundamentales sobre la reinserción de los menores delincuentes
Madrid, 1999: Ministerio de Justicia núm.1836-37

Cezón González, Carlos
La nueva Ley Orgánica Reguladora de la Responsabilidad Penal de los Menores: con las reformas introducidas en el articulado de las Leyes Orgánicas 7/2000 y 9/2000
Barcelona, 2001: Bosch

José Cid Moliné, Elena Larrauri Pijoan
Penas alternativas a la prisión
Barcelona, 1997: Bosch

Garcia Pérez, Octavio
La evolución del sistema de justicia juvenil: la Ley de Responsabilidad Penal del Menor de 2000 a la luz de las directrices internacionales
Madrid, 2000: La Ley vol. 3

Giménez-Salinas Colomer, Esther
La Mediación en el sistema de justicia juvenil : una visión desde el derecho comparado
San Sebastian, 1996: Eguzkilore, Universidad del Pais Vasco nº 10

Legislación de menores en el siglo XXI : análisis de derecho comparado ; directora:
Giménez-Salinas Colomer, Esther
Madrid, 2000: Consejo General del Poder Judicial

La Infància i les famílies als inicis del segle XXI
Coordinació: Carme Gómez-Granell, Mercè Garcia-Milà, Aleix Ripol-Millet, Carme Panchón Iglesias
Barcelona, 2002: Institut d'Infància i Món Urbà

Landrove Díaz, Gerardo
Derecho penal de menores
Valencia, 2001: Tirant lo Blanch

Mª Jesús Martínez Enciso, Anna Rifà, Antonio Ruiz, Cinta Vizcarro
Mesures penals juvenils : canvis legislatius i perspectives d'evolució
Barcelona, 1996: Generalitat de Catalunya. Departament de Justícia. Centre d'Estudis i Formació Especialitzada

Ornosa Fernández, María Rosario
Derecho penal de menores: comentarios a la Ley Orgánica 5/2000, de 12 de enero, reguladora de la responsabilidad penal de los menores
Barcelona, 2001: Bosch

Polo Rodríguez, José Javier
La Nueva ley penal del menor
Madrid, 2000: Colex

Sistemas de justicia penal juvenil en Europa
Departamento de Trabajo y Seguridad Social. Dirección de Bienestar Social
Vitoria, 1991 Servicio Central de Publicaciones del Gobierno Vasco, 1991

Documentació sobre l'organització de l'atenció a la infància i a l'adolescència i sobre justícia juvenil a diferents països d'Europa
Paris ; Lyon, 2000 : Centre International de l'Enfance et de la Famille et Association Confrontation Européenne Regionale

El Model de justícia juvenil a Catalunya
Barcelona, 2000: Generalitat de Catalunya. Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada